¶ GRAMMATICES Primæ partis Liber primꝰ Roberti VVhitintoni. Li. L. nuperrime recognitus.

¶ De nominum generibus

¶ Ad florētiſſimū inuictiſſimūq; principē HENRICVM octauum REGEM Anglię & Frāciæ. &c. Roberti VVhitintoni ſupplicatio.

Sanguine troiugenum claro de ſtemmāte princeps,
Henrice, angelici gloria prima ſoli.
Ecce tuā infeſtat pupem fera dira Britānā,
Grammaticen vatis dilaceratq; tui.
Conſule diue pie ſtudio / rex magne labori.
Edgarus vt fias, ora retunde lyci.

HVMILIABIT CALVMNIATOREM.

BIBLIOTECA

316 A.4.98. W

¶Ad florentissimum & inuictissimum principē HENRICVM octauum REGEM Angliæ & Franciæ. &c. Roberti VV. L. hexastichon dedicatorium.

Cæsarij specimen lauri/decor vne triumphi
Phœbęa vt lampas, sceptrigerumq; nitor.
Ecce tuus vates dat opus tibi iure sacrandum
Sub duce te Laurus militet vsq; clyens.
Nec criticos metuet Momos, nec Rhinocerontes
Cęlsis dum titulis sit redimita tuis.

¶Robertus VVhitintonus Lichfeldiensis candidis lectoribus Salutem.

MOnent me iamno cogūt vestra candidi lectores in nostros lucubratiuncalas ingenua studia/deditissimiq; animi: vt si quid vobis gratuz e nostri ingenioli alueo emergat: in hoc prota (vt aiunt) et puppis mihi sit/enitar. Sed ecce quo magis ac magis vestre expectationi morem gere re inuigilo: eo mihi pli fio molestior/Saturninoq; septus video: affectꝰ incōmodo. Eo etenim precipitij corruit nostroꝝ typographozuz incuria: vt sue dum inseruiant auaricie/inter carybdeas fauces periclitetur nostræ fame decoruz. Secundus aut tertius quisq; vix exactus est animus/a prima quaz decēnio ab hinc emisimus editione: quo non cogimur alia aut alia nostra plustrare opuscula obeliscis q; asteriscis limatius castigare. Noua tamen agminatim (id qō solicitat animum) typographozum errata: que lector (vel inquius) nostre lubētius ascribat imprudentie: puluī aspergere conspicio. Adeo vt post multa et longa lassis vigiliis studia: oleum: vt dici solet) et operā perdidisse/tanq; Penelopes tela retexendo videar. Importunus enim redit indies et inextricabilis labor/qui nostra pcordia in horas perimit tanq; Japetide supplicio corrodit. Ceterū haud procul abesit (quantum hariolari videor/quum caucaseis ipse erumnis nos liberabit manus Herculea. Interea tēporis vos equissimi lectores equi bonique consulatis obtestor: q vestri whitintoni lucubratiuncalas non iniqua lāce pensiteris. Prelo assidue adesse non licet mihi: vt qui aliorsum inter aulice negotia necessario septus sum ppeditus. In summa hec sunt que hoc tempore volui. Valete ex officina winandi. Iduibus Martijs. Anno nostre redemptionis. xxj. supra se. quimillesimum.

¶In eiusdem VVhitintoni Zoilum.

Quid lyce me carpis? quod non cedo tibi fama.
Vt fama præeas doctius ęde tua.
Commoda parturio cunctis, incommoda fiunt
Cur tibi? plus iusto nam tibi forte places.
Angla minus placeant tibi, grata exotica quæuis
Gratior est mœcho coniuge sæpe lupa.

¶DE GENERIBVS NOMINVM.

¶Primo de nominibus masculini generis.

vt Jesus Soter Emanuel.vcē. .s.nomen. vt Adam. .i.vir. Michael.Lucifer.Sathanas. tā bonī q̄ malī. .s.nom̄.

OMne dei propriū petit hic, maris, angeli, & illud

the pope. vt Papa. a bysshop. pōtifex. an abbot. Abbas. god of the see. vt Neptunus. god of fyre. vt gentilium. god of wynde. Vulcanus. Oeolus. Deorum proprijs.

Quod sexum gestat pictam formamq; virilem.

eest wynd. Eurus. northwynd. Boreas. flauius Gallie. vt hic Januarius. Aprilis. sout wynd. Auster. fluuius Italie. vt Tybris. vt hoc Rhenum. .i.fluuior. in ū neu. sunt: vt cetera illi.

Hic mensis, venti, fluuij proprium, dabit hoc um.

¶Etsi Euāgelio legit. Inuenimus Messiam: qđ interpretatur Christus. Et alibi. Tu vocaberis Cephas/ qđ est Petr⁹. Ne iudices hec ꝓpria Messias et Cephas eē neutrius ḡnis: qz interpres dixit qđ. Nā illud relatiuū refertur nō ad rē: sed ad vocabulū illud materialiter posītū. intelligēdo qđ. s. nomē siue vocabulū Messias. Turia nomen fluuij Valentie proximi. quod etiam Duria vocatur.

¶Exceptiuncula de proprijs fluuiorum.

palus iferni. fluuij nomē apō Straboneli. vitj. Luca Quā iuxta Lethes tacit⁹ perlabitur amnis. q Lethes fluuius inferni. Ethiopie flumen.

Hæc dant styx Cauton Lethe, ast hoc Turia Muthul.

Fœmineo aut neutro, fluuiorum si qua reperta
Dicta figurate: ad flumen vel aquam referuntur.

¶Dicta figurate ideo protulit: q̄ Poete per figuraz Syntheſim/ fluuiorum nomina nunc in femineo/ nunc vero in neutro genere proferunt. Unde eorū adiectiua ad hec nomina aquam aut flumen subintellecta referuntur. Fluuiorum tamē nomina in um/ natura neutrius generis sunt: vt supertius quoq; diximus. Etsi cet⁹ Claudianus dixerit. Floribus et roseis formosius Turia ripis. Neutrū tamen esse affirmāt Priscianus et Augustinus.

¶De vario genere & flexu Cherubin & Seraphin.

Dans Cherub hic Cherubis, simul hi Cherub inuariatum,

beatus Cherubim. beati Cherubim. vnus angelus illius ordinis.

Hic Cherubim simul hi Cherubim sunt angelus vnus,

pn litteram. indeclinabile .i. totum ordinem angelorum.

Plurali Cherubin dant hæc, Cœtum quoq; signant,

Sic declinantur Seraphin Seraphimq; Serahq;.

¶De nominibus fœminini generis,

soror et coniunx Iouis.

Dea tempestatum/et inferior pars aeris. vt hec Iuno.

Dea venationis hec Diana.

a gloria rerū gestarum dicitur. vt hec Clio.

Tres sunt furie infernales. Alecto/megera & Tisiphone

vt hec Alecto.

Hę petit omne deæ proprium, musæ/furiarum/

Metropolis Italie. vt hec Roma.

Uerg. Tibi canida Nais. hec Nays.

laurell/or bey tree. hec Maria.

thyme. hec laur⁹. hec thymus.

Atq; loci/nymphę/mulieris & arboris/herbę

¶ Finita in um/de q̄o inferius/sunt neutri⁹ gēris/vt hoc ebenum/hoc petrosilinū sotoranum. exceptis mulierum nominibus.

Etiam nola nym. harū: vt Galathea/ Egle. Harpyarū: vt Celeno. Charitū: vt Aglaie. Parcarū: vt Clotho.

q̄ futura p̄dicit. vt hec vates. a mydwyfe. obstetrix.

Et quoduis nomen sexum signans muliebrem.

¶ Exceptiunculæ de propriis locorum.

Uolscorū vbs fuit. vt hi Sabini/orū

vbs i Etruria in Ueientanis/a/ū.

Gallie vbs. parrisi/or.

Metropol' Sirie q̄ et Hierusalem dicitur. vt hec Solima/or.

Scythie princeps t oppidū ipsius regionis. in Bactri/orū incole. Bactra/orum.

Omne loci proprium sit in i/mas, sed per a neutrum

Armenie ciuitas. hec Artaxata/orū.

oppidū et mons vbi Michael archangelus visitur.

oppidū in Brucis/s Peligne regionis Ouidij patria.

Plurali, tamen hic Acragas Sulmo dato neutris

vic⁹ Italie.

apud Siluiū.

apud Prefectanū.

oppidū ab Alexandro conditum.

oppidum Umbrie.

oppidum iuxta Oceanum.

Cim sic Cerę, Nepet, sic Zeugma. Reate, vel Ispal,

vbs Italie.

vetus oppidum Italie distans a Roma. xv. millia passuū.

vbs est Caldeorū.

oppidum Ethiopie.

vbs Armenie.

vbs Grecie.

Prænestæ, & Tybur, Suthul, Muthul, Bogud, Argos,

vbs Italie.

Insula in Egeo patria Pittaci sapientis.

vbs Asie.

Hic aut hoc Anxur, hic aut hec Lesbos Abydos

¶ Exceptiunculæ de propiis locorum.

est quercus durissima. vt hoc robur.

maple tree. acer.

cozke. suber.

species salicis. an oseyarde. sitier.

perer. piper.

est genus lentiscus. gumminis. cicer.

arbor odorifera et gummi. frankencense.

Arbor & herba dat hoc r/quod finit, dabit hoc thus,

the palme tree.

est lignum nigrū in India nascens q̄ cesa durescit in lapidē.

abore tree.

vt balsamū/ebenum/buxum.

Balsamus, atq; ebenus, buxus, dant hęc, simul hoc um.

genus pruni/q̄
spinis refertū sit.
black thorne/or slo tree. wodbynde.

a busshe/or
a greyne.

an holy.
a briere.

oleaster.

Mas spinus cytisus, dumus, rubus, ac oleaster,
.s. apud Serenū. ab hoc oleastrū. apud Titū Calphurniū.

Apta rubus legitur, simul hæc oleastra reperta.

¶ Forte licenter (Mandatur apta rubus gingiuis) Seren⁹ dixerit. Et Calphurni⁹ Me teneras salices iuuat aut oleastra putare.

est pinus syluestris: vt dicit Plinius libro. xvj.

pyne syluestris.
pynaster/vel trum.

Hic pinaster, & um dabit hoc, sed cætera formes.
apud Probū grammaticum.

apud Priscianum.

Hic vepres, simul hi vepres, hęc lego vepres.

¶ Ouiđ⁹. v. meta. Aut leporis qui vepre latens erumpit ab vepreculis. Cice. pro Sextio. Vt illa ex vepreculis exacta.

hauthorne tree.

apud Priscianum.

Flecte per hæc sentis, simul hi senteſq; leguntur.

¶ De nominibus fructuum, fruticum, & partem vel materiam significantibus.

Fructum vel fruticem: quæ partem materiam ve
Signat pro varia tu voce genus dabis aptum

¶ Nota q̄ signt fructū: vt hoc prunū. hec nux/castanea/glās/fic⁹. Aut frutic̄: vt hec mirica/hoc viburnū/hoc siler. Uel part̄ arboris: vt hic ram⁹/hoc foliū/hec frōs/frō dis. Aut materiā: vt hoc lignū/hoc suber: sumunt genus pro varietate vocis.

qui vel que
serm⁹ vlserua. scortatur.
hoc mācipiū. hoc scortum.

oppidū iuxta Ueios.
hoc crustumiū.

vt hec Glycerium.
hec Eustachium.
hec Dorcium.

Vm petit hoc semper: ni sit nomen mulieris.
vt hoc a.b.c. hoc bo. hoc cras. hoc amo. hoc magistrorum indeclinabile.

Littera, sic quicquid pro sola voceq; sumptum.
Neutrius generi, fertur/simul inuariatum.

¶ Annotatio.

¶ Satis curiose ac poti⁹ supuacanee quidā grāmatic⁹: vt absolutior (nō dicā verbosior) alijs videat: inter cetera ẽt plurima iculcat hec nota mācipiū/scortū/mechyalū (q̄ vtrūq; serū signt) esse neutri⁹ gn̄is. In serp̄tere a locis (tā ẽt palinodiā recātaturus) varia nota in ū terminata esse neutri⁹ gn̄is loquacissime blaterat. Aperiat velim: vel cecutientes suos oculos: vt dicat vnico nō hemistichio illud p̄ceptū (vel sciolo) satis apertum. Um petit hoc semper. hoc est terminatū in ū/quicquid sig̃at semp est neu. gn̄is. nisi sit proprium mulieris. vt hec Glycerium.

¶ De communi duorum generum.

q̄ vel que alijs ductū prebet.
vt hic et hec dux.

q̄ vel q̄ est de Arabia.
Arabs.

a husbande or wyfe.
coniunx.

an ontlawe.
exlex.

Hic simul hęc possit nomen: quod voce sub vna
hic et hec princeps/qui vel que preest.

hic et hec comes/qui vel que comitatur.

Masculinum sexum designat/fœmineumq;.

Chalucinatur idem nomina vtriusq; sexus significatione: vt captigena/alienigena/testis. cē. sub triplici gñe apud probatissimos authores adiectiue esse vsurpata. At' talpinos limat oculos: et explorando inuenietur apud probatissimos et alienigena/captigena/et testis esse substantiua communis duorum generum: et alienigen⁹/na/num. captigen⁹/na/num. et similia adiectiua trium terminationum. Sed forte in illo Valerij: quod male citat deceptus est. vbi dicit alienigena studia. Discat ab alienigenus/a/um/esse. Et illud Vergilianum. Captigenumq; pecus. de captigenus/captigena/captigenum.

De communi trium generum.

deceyuable/ or falce.	wyse/or fortastynge.	cowarde/or false herted.
vt hic hec hoc fallax.	prudens.	exors.

Vnam si voceni dat mobile/sit genus omne.

vt hic et hec omnis. et hoc omne.

Si binas. prior hic dat & hęc, hoc posterior. si

.s. vox. .i. mas. gñis.

Ternas. prima maris, sit fœmineiq; secunda,

.s. vox. .s. generis.

Tertia neutralis. Romanus sit tibi testis.

De nominibus dubij siue incerti generis.

His dabis authores, nunc hic nunc hęc tribuere,

		est cuiuslibet rei extremitas. angl' a bryk/a bāk or more comen vse.	¶si cor tanue: est ferrū in quo tanua mouet. angl' margen.	an henge of a dore.

Tritior ast vsus dabit hic margo quoq; cardo/

	flautus. rennynge		a basket or	aial prorsus terrum et maculosum.		
a molle.	water.	an owle.	a wysket.	a panther.	a bucke/or a doo.	

Talpa/ amnis/ bubo/ corbis/ pantheraq;/ dama/

			est locus amenissimus.	cuiuslibet rei obstaculū. a sloppe.	
a snake. serpens.	lapillus coloris rubet et subcandidi.	duste.	pomarum.	or a lettynge/or a dore bare.	

Anguis/ sar(q;)donyx/ puluis/ paradisus/ obexq;/

			turris altissima in aliquo	gēma can		
	collis ornamētū.	porta ppt̄	therayn:	dorē hñs	a sluce/or a	
a nette.	a coller.	nauigatiū.	bowe.	vnguis.	condyte	
pro rete.		salutem.	.i. iris.	humani.	pype.	

Et rætis/ torquis/ pharus/ arcus/ onyxq;/ canalis/

funis nauticus. a cable.	ficus aboratina que nō	a pyt/or	angl'. terre.	nauigiū oblongū.
	matureſcit.	a dytche.	herbe nomen.	angl'. a barke.

Atq; rudens/ grossus/ scrobs/ intybus/ atq; phaselus,

inwarde fatnes. a payre of tonges. dorſten. .i. hernia. a pomeſſe ſtone. barke of the tree.

Iunge & adeps forceps ramex pumex quoq; cortex

a ſnayle. a gnatte. a water eddre. a ſtokke.

Limax atq; culex natrix ſtirps pro quoq; trunco,

corpus inſecabile et tenuiſſimum. per quã ſordes effluunt.

the mote comẽ vſe. angl. a mote. in the ſonne. a plane tree. the ſayle clothe. a paunce.

Tritius hæc atomus platanus ſic carbaſus aluus

lynx/ſeu lynca eſt alia ex lupoq; cervario genere. genus parue nauicule excauata arboris.

vario colloꝛ maculoſo tergoꝛe. a wythe. a boote. a crane. a ſerpent. a cypreſſe tree.

Lynx reſtis/lynter/grus/ſerpens/atq; cypreſſus/

a barell or coſtrell. a flynt ſtone. a wynebraunche. water.

Lecythus/atq; ſilex, his pampinus adde laterq;

a gutter tyle. an hele. comen people.

Imbrex/calx/& frons. hic aut hoc flectito vulgus.

a daye. dies: a tyme.

Hic petit hęcve dies pro luce aut tempore ſumptum

.i. Priſcianus. vt hi dies/horum dierum.

Vt ſentit Priſcus/plurali ſemper & hi dat.

for a daye. .i. alit hoc ẽ p tpe. ĩ diecula .i. puum tempus.

Tritior hic pro luce dies, ſecus hęc petit vſus.

¶De noĩbus ꝑmiſcui ſiue epicœni generis.

.i. duplicem. .i. terminatione.

Binum quæ ſexum comprẽdunt voce ſub vna,

.i. genere.

Ac vno articulo generis ſunt hæc epicœni,

a ſparowe. an egle. a gadbreſe.

vt hic paſſer. hec aquila. hoc oeſtrum. a greeth. cõuenyently.

His dabis articulum/voci qui conuenit aptum.

¶Oeſtrum grecum eſt/et latine dicitur aſilus volatile paruum/quo tota exterrita ſylua diffugiunt armenta.

¶Exceptiunculæ.

a cokrell. an henne cheken cheken. a henne. vt hec pullaſtra. the female. a cocke. gallina. a doue male. columba.

Pullaſter creat a de ſe/galluſq; columbus.

auis loquax. auis que canat arboꝛe. angl. a pye. a vynde. a capon.

A pica differt picus, capo vel capus idem.

¶De genere nominum numeralium.

bothe. two.
vt in pl'ali numero ntō ambo/be/bo. duo/e/o.
Plurali per treis voces flecte ambo duoq;.
Plurali numero hi simul hæ tres hęc tria flecte.

¶ De numeralibus inflexis.

vt in pl'ali numero hi ꝛ he ꝛ hec quatuor.quinq;.viginti.triginta.quadraginta.quinquaginta sexaginta.septuaginta.octoginta.
A tribus ad centum numeralia nomina cuncta.
Plurali commune trium sunt inuariata.

¶ De vario flexu huius nominis Centum.

Centū substantiuum.
vt ntō hoc Centū indeclinabile. et hic dices hominum.
Singlari centum hoc dabit inuariabile fixum.
vt ntō hi ꝛ he ꝛ hec Centū indeclinabile. et hic dices Centū homines.
Centū adiectiuum.
Plurali commune trium dat mobile Centum.
CC. hi et he et hec trecentum.CCC.
vt in pl'ali ntō hi ꝛ he ꝛ hec biscentū. ꝑ aduerbio per syncopam.
Centū cum aduerbio.
Sic flectes Centum quum aduerbo compositum sit.

¶ De compositis cum Centum variatis.

.i. compositum.
Centū cū noie compositum.
Per tres diuisas voces cum nomine Centum.
CC. CCC.
vt in pl'ali ntō ducenti/te/ta. trecenti/te/ta.
Plurali tantum flectetur teste ducenti.
vt quadraginti/te/ta. quingenti/te/ta.
Cōposita cum genti.
N quoties præeat flectas sic iunctaq; genti.

¶ De vario flexu huius nominis mille.

vt hoc Mille indeclinabile.hic dices Mille hominū.duo Millia hominum.
Mille substantiuum.
Mille dat hoc fixum,singlari non variatum:
vt in pl'ali ntō hec Millia/gtō horū milliū/dtō his millibus.
Cuius plurali ternus sit Millia flexus,
vt in pl'ali ntō hi et he et hec Mille indeclinabile.Et hic dices Mille homines.bis mille:ter mille homines.
Mille adiectiuum.
Plurali inflexum genus omne est mobile Mille.

¶ Annotatio.

¶ Male faretit idē ꝓceptū de nūeralib⁹ noib⁹ aridū/pplexū/ꝛ instō ipfecti⁹ dicēs. Noia que numerare solēt gen⁹ omne receptāt Si inficiēter hoc dicit/mēdaciū facit.Si sciēs hoc scribit/mētiť plane. Nā si semiceeus fuerit perspiciat:et Centū/et Mille neutri⁹ gnis dūtaxat substāttua/et tria gnm adiectiua. Preterea cōposita de Centum. aliqñ indeclinabilia pet tres articulos. aliqñ per tres voces diuersas declinabilia:vt diximus supra.

¶ Speciales regule sequuntur, Primo de terminatis in a,

qui domi gla=
angl. a ferdell. diatores docet.
vt hec sarcina. .i. declinatiõis. vt hic lanista. Baptista.

Hæc petit a primæ dant hic finita per ista. A primæ declinatio nis.

qui vel que aliquod poema facit. vt hic poeta/vates. a blasyng sterre. cometa/vel tes. the pope. vt hic papa. ꝓdator mercatorũ in mari. pirata.

A vel ab es græco: signans tantumq; virilem

a cockolde. curruca. mare hadriaticũ. hec hadria sigt oppidũ ppe Ferrariam. nũc demersuz. Fuit etiam hadria Colonia Romanorũ a q̃ hadrian⁹ imperator.

Sexum nomen in a, mare hic Hadria, sed secus hec dat.

¶ Annotatio.

¶ Exaggerat idẽ cœcus multa noia in a esse masculini gñis: vt pirata/trapezita/holophanta: cuz aliis numero octo et viginti. Quum non solum ea/sed etiam alia de quibus nihil meminit. vt papa/collega. ꝛc. que solum masculinum sexuz signt/et in districto nostro eorum genus satis luculenter cognoscitur. Quedam etiam ex ijs signunt de se femineum vt a Poeta/Poetria. Citharista/Citharistria. Prophetа/Prophetissa: cum alijs.

¶ Exceptiuncula,

Solus Despauterius negat esse neutrum.

Polẽta est gen⁹ esculẽti ex farina et aqua mixtum. angl. water grewell.

Vult primi flexus nunc hæc/nunc hocq; polenta.

¶ De terminatis in a neutrius generis.

dogmata sunt vniuscuiusq; secte secreta. vt hoc dogma/tis. indeclinabilia.

Hebrei diuitias vocãt puncti lucrũ. et scõm Suidã cũ o mega scribit. est cibus celestis ꝑ angelos ministratus. Manna.

A ternæ neutrum: non flexa vt Mamona

A tertiæ declinatio nis.

¶ Exceptiuncula.

Pascha hebreũ latine sigt transitũ: qa Christus trãsiuit a monte ad vitã. angl. Easter.

dicitur ab arceo quia arcẽt hostes/sunt tela quib⁹ munimur. dicũ t etiã istrumẽta oiz artiũ. a. wepẽs/or toles. vt i pl'ali hec arma/orꝝ.

ab extãdo temi nendo dicũtur vitalia. vt iecur cor/pulmo. exta/orum.

sunt quedam intestina a graciliora/siue arterie platera descendentes. Ilia/orum.

Pascha: at in a tantum plurali dicito neutra.

¶ Pascha prime declinationis: ↄ feminini gñis: quidam male sentiunt: alij tertie declinationis/et neutrius generis asserunt. Sed (Augustino teste) nomen hebreuz est indeclinabile. In quo maxime errauit cecus.

vt hoc Epigrãma/atis: vel hoc Epigrãmarũ/ti. hoc dogma/atis. et tum/ti.

A græcum ternæ quandoq; dat umq; secundæ.

¶ De terminatis in a communis generis duorum.

agros colẽs. a husbãde mã or woman. vt hic et hec agricola.

a Rome ronner. perfuga. romipeta.

a man sleer. homicida.

a grecyon. seruaunt. graiugena. pedissequa.

Ducta colo/ fugio/peto/ cẽdo/ gigno/ sequorve

perfuga que ad hostes pfugit.

Conuene

d ex vno | d ex diuer= | | | qui vel que | ferus ex ani=
lõgunquo | sis gentibus | | | currum re= | cilla domi
loco in aliũ | in vna me= | | | git angl. | verno tem=
venit. ang. | nia conue= | | | a carter. | pore natus.
a straũger. | nerunt. | | | |
Aduena. | conuena. .i. gentile. | a ghest. | | |

Et venio/ patrium/conuiua/aurigaq;/verna

¶ Nomen patrium est commune duorum: vbi hic et hec Israelita/Moabita/Turs
ca/Scyta/Geta/Sarmata.

	puer qđ Jup	quinis Christia=	Centaurus ex
	piter ex nine	nus a fõte. i. filio	nube genitus
	formauit.	dei regeneratus.	filius Ixionis.
	Niuigena.	Uerbigena.	Nubigena.

Dant hic & hæc. sed nix verbum nubes fata mas sũt

¶ De genere terminatorum in e.

		dicitur latine Quinquages=
	dicitur Aphri=	mus: q; ille dies est a resur=
	ca tertia pars	rectione Quinquagesimus.
thesee.	mundi.	anglice. wytsontyde.
vt hoc mare/is.	vt hec Lybie/es.	hec Penthecoste/es.

E latinum E latium petit hoc, sed barbara græca dabunt hęc/

	Nota scientiarũ apud grecos in e: apud nos in a effe=
.i. latinum.	runtur: vt hec Grammatica/ab hec Grammatica/es.

Hęc latium a dat ab e quæcunq; scientia græco.

metus incussiones	vbs Peloponnesi
per verba aut signa.	quam Persius extruxit.
vt in pl̃ali he mine/arum.	he Mycene/arum.

Flexa per e tantum plurali fœminei sunt.

Tempe nemus amenissimum in Thessalia. a walle.

Plurali dant hæc Tempe & cete inuariata.

Thebe. Thebes. Thebarum.

Hęc Theba, hæc Thebe, plurali hæc flectito Thebæ

¶ Thebe vbs multiplex: vna in Egypto/alia in Boetia/alia in Thessalia/alia in Italia/alia in Aphrica cantatissima: tamen in Boetia a Cadmo condita.

¶ De genere terminatorum in i.

	herba cuius semen tan=			
	tam acrimoniam habet	arbor.		
Sinapi. mus=	vt lachrimas excutiat.	lachryme		
tarde sede.	vt hoc sinapi.	ang. gumme.	of this maner.	of suche maner.
		hoc gummi.	vt huiusmodi.	illiusmodi.

I singulari I dabit inflexum hoc, genus omne orta a genitiuis

		putamẽ nuc;	vtilis siue fru=
	nullius precij.	dicitur etiã pe=	galis anglice.
	indeclinabile. placẽs	quod est nihil.	thryfty.

Addi põt mãci pi finem mãcipi. Binis. sic nihili cordi nauci quoq; frugi.

	dicuntur filij: q; vt ait Dos.
	liberalitate a parentibus
	regendi sunt.
	lattes wyndowes
vt in pl̃ali hi liberi/orum.	hi cancelli/orum.

I plurali. Mascula plurali tantum deflexa per i sunt,

¶De genere terminatorum in o

manlynes/or force. darkenes.
vt hic sermo/onis. hec fortudo/mis. hec caligo/caliginis.

Hic dabit o, tamen hæc do/go: quæ inis in genito dant. O, Do Go

filius Veneris. hec cupido p cupiditate
deus amoris. sumit. ñ cupido est gra=
cecus depingitur. tior ꝙ cupiditas.

Flecte Cupido per hic quando est deus: secus hæc dat.

¶Cespitat idem dicendo Cupido esse dubij generis.

instrumentum quo vtimur castratus
ad extrahenda vasa
lapsa in fluuios. an= a dagger. a mattock. a gendynge.
a ordre. glice. a dagger. vt pugio/onis. ligo/onis. spado/onis.

Hic ordo/harpago: & quod in o genitum facit onis

virtã de pt:
scib⁹ ꝛ po= similis pene l/interponitur
mis ꝙ de inflictio quã ꝛ penthesin metri
anima= alteri inuisti. gratia ñ/idem quod
vt hec lectio. libus. vt pes p pede. metus.

Hæc verbale in io/caro/ talio/ relligio ꝙ. Verbale in io

the ase of the dyse/or the p cõmunctione/et inde
a perle. ase poynt in the table. communio.

Vnio pro lapide aut puncto dabit hic, secus hæc dat,

a man/or
a woman. nobody. a mayde. a theefe.

Hic simul hæc dat homo/nemo/cum virgine/latro, O cõe dat

a pounde in weyght orum,
or of money. redy/or latine/fal=
indeclinabile. prelent. sus dicatur.

Pondo dat hoc: tria dant præsto pseudo inuariata, O neutrũ,

¶Annotatio.

¶Insanit idẽ cec⁹ absolute dicẽdo: omne ẏbũ in o terminatũ posse fieri nomẽ masculini ghis tertie declinationis: vt a comedo/is: comedo/onis. A cachinno/as: cachinno/onis: quum nusq; legitur ab audio/is: audio/onis: nec a lego/is: lego/onis. et huiusmodi inualeat verbosissimus/quattuordecim in o esse masculini ghis: vt cerdo/ordo/ydo. ꝛc. que vel monosticho nostro satis cognoscantur.

¶Determinatis in u, l, t, c.

Affranⁱ antiquⁱ poeta ꝙdã loquntur salmẽ.s. apud antiquos.
hony. an houne. a heed. myke.
vt hoc mel. hoc cornu. hoc caput. hoc lac.

Hoc l & u/ t/c sal nunc hic: hoc dedit olim L, V, T, C

¶Exceptiones.

halce est quoq; cõdimẽ= ex visceribus piscẽ
a haryngh. tum piscium. angl. a galentyn.

Hæc dat & hoc halec signans piscem atq; liquamen

magistratus ¶Mugil vel mugilis est genus pisces
an horse. apũ Romanos. capitosi qui omnium piscũ squamis.
the son, combe. primarias. tectorum velocissimus est.

Sol strigil & consul mugil tu mascula dices Ol, Il, Vl,

Genera noim VV.

¶ Somniat idē hoc nomē cōsul esse ꝯmunis ḡnis duorū. ꝑ eo vel ea q̄ ꝯsulit. Quid absurdi⁹ q̄ dicere: mulierē consulē cū nusq̄ legit̄ mulier in senatu interesse: aut de repub. cōsuluisse. Nisi illud quod Sallustius in Ciceronē contumelioſe inuectus est dicēs. Tu cū Terentiana cōsulis. Jā quod vel semiceecus facile videat satis mordacem ledoratā: neq̄ sine sanna dictam.

q vel pre alīs			he or she
ſe ſaltat in	a chā=	a wach mā	that is ban=
ꝑ duorū.	dignitate.	pyon.	or woman.	nyſhed.

Sunt commune duum præſul/ pugil & vigil/ exul.

ūt qui nullius est precij.
vt hic hec hoc nequam indeclinabile.

Em. **Tantundem petit hoc, tria nequam non variatum,**

	a fewe/or one or ij.			
ſo many.	how many.	vt aliquot.	vt in plāli ntō hi⁊ he⁊ hec tot/quot.	

Tot/ quot/ cum natis plurali omnis neq; flexa.

¶ De terminatis in an/ & in.

idem quod ſol.
ſigt etiam nomē Gigantis.
vt hic Titan. hic delphin. Salamin nomen vrbis est feminei.

An, In. **An dabit hic ſimul in ſemper græcum eſt quoq; nomen**

¶ De terminatis in en.

		canens	a trum=	
lyght.	a mare	in Tibis.	petter.	idem.
vt lumen.	mayde.	vt Tibicen.	Liticen.	Tubicen.

En. **En petit hoc, ſyren dabit hæc: dānt hic cano nata.**

	eſt morbus qui a mento incipiēs to=			the ray=
	tū corp⁹ sca=	a combe/a		nes of
idē qđ	bie inficit.	pleyſe/a we=	god of	the
ſplen.	a wodcock.	the ſplene	uer ſley.	mary age.	back.

Atq; lyen/ lychen/ atagen/ ſplen/ pecten/ hymen/ ren.

a blaſt of wynde. Quaſi velamen/ Jouis ſacerdos erat velatus.

Spiritus hoc flamen: Iouis hic flamenq; ſacerdos.

¶ De terminatis in on.

mons Boeotie muſis ſacer.
vt hic Helicon. epytheton.

On. **On petit hic ternæ: dant hoc ſed græca ſecundæ.**

principalis vrbs			eſt figu=
in Caldea.	regio et oppidū.		ra vel eſ=
vt hec Babylon.	hec Sydon.	cloth of raynes.	figies.

Vrbs dabit hæc vel in on ternæ: ſic ſindon & Icon

instrumentum muſicum quod pulſatur plectro/ vel calamo.

hic Barbitus/ hec Barbitos/ hoc Barbitum.

Barbiton hic/ vel in us, ſed os hæc dic, um dabit hocq;.

¶ Halcyon/onis:et halcione/es: auis. Ide halceon &: quasi algedo quod frigidis
temporibus in mari pariat.i.in medio hyemis. Ferunt hanc auem paulo maiorē
Passere/pennis purpureis/candidis admixtis.

Halcyon/halcyone hæc.dubij tamen halcyonis sit

¶ De terminatis in ar,

proprie stella Veneris dicitur/
et ponitur pro splendore
cuiuscq rei.

		euen or lyke.	differente or odde.
vt hoc iubar.	sigt simile.	vt compar.	dispar.

Ar petit hoc.lar hic,par mobile nata trium dic. Ar,

¶ Lar et idem Genius/deus domesticus: cui focus sacer erat.idem et penates:et
q primarij dij sunt:sumitur ipsa vocabula pro ipsis domib⁹. hoc sti⁹. Qui patriū nu
me donat fundūq; laremq. Martial. O mihi curarū preciū nō vile meaṙ Flacce/
Antinoei spes et alumne lares. Salu. Nobis paruū lare esse. Errat idez q dicit lar
raro masculinum. Par substantiuum est neutrius gñis:et significat copulam aliq;
rerum.et par columbarum.

cantus cum	quedam		
prima luce.	herba.	vinariū. ſ.cū h.	

Lucar auis baccar petit hæc:vas bacchar at hoc dat.

¶ De terminatis in er/masculini & neutrius.

	est materia pa:		mo:bus
	rum ẽt totū ꝛ edi:	fibula in humeris	cotrodens
	ficiorū dirupto:	aut armilla qua	angl'a
a chylde.	rū.angl' rub:	vestes nectuntur.	canker)
vt hic puer.	or a waye.	bell or grauell.	a tache.
			canceris.

Er dabit hic,sed iter/ruder hoc spinter/quoq; cancer. Er,

¶ Infert idem antiquum ttiuer pro iter:et iter in auditum huic seculo pro aue. Ca
lepinus infert rudus deris.

nā cācer cā:	legitur et hoc			
cri est masc:	vespere/et hec			
lini et piscis	vespera.the euenyng			
et signum.	sterre/or eue:			
a crabbe.	nyngh tyde.	vt vesper. vesperus.	hoc vesperum/ri.	

Ternæ/sic vesper.dabit hic erus/hocq; secundę um

	de oppidis			
tumor in dorso	ruina et de		est genus	herba ꝛ succ⁹
vl a la pte cor:	populato.		legu:	c⁹ crudās
pos.legi et gyb:	a deed body.		mi: genus	culmo la:
b⁹ apud Iuuena.	hoc cadauer/eris.	synger popy.	nis. herbe.	serpitij.
vt hoc gyber.	declinationis.	vt zizyber papa.	cicer. siler.	laser.

Imber/ uer ternæ/ & terræ fœtus retinent hoc. Ber/uer,

¶ Water et mulier quia ad sexum femineum pertinent/dictum est superius.

est agmen aquarum	qui et cucumis dicit	
largius excretis	fructus qui lautiori	
effusum nubibus.	ventre crescit.	dicitur et pulvis.
a shoure of rayne.	a gourde.	duste/or poudre.

Imber/ cum cucumer/ sic puluer mascula dices

¶ De terminatis in er/communis duorum.

Virgil. Pauperis ⁊ tugu-
rij gestū cespite culmen.
poore.

that gooth out of kynde.

fecundus/ abundans.

Hoc huber mā-
ma mulierſ. an
glice. a pappe/
a tete or a brest
etiā hubertas.

Hic dat & hæc pauper/sic puber/degener/huber.

¶ Puber qui et pubes dicitur est mas quatuordecim annorum / ad generandum aptus: vel femina ad concipiendum apta. Dicitur etiam lanugo circa genitalia. Errat idem dicendo hec adiectiua esse trium generum: cum nusq; legantur cū neutris iuncta/nisi in obliquis.

vt tereret telo. hubere solo.

Quæ tamen obliquis neutris sunt iuncta aliquando.

¶De nominibus trium generum.

sigt idē quod tumudū. Teren. Caput est tuber colaphis. qñ est adiectiuū.

blacke. wretched.
vt niger. miser.

Adiectiua per ⁊ sunt mascula, tuber at omnis.
Hoc tuber longum tumor est/fungi.pecieſve.
Est arbor tuber hæc breuis. hic Lybicum quoq; pomum.

¶ Tuber pote pduci, neutr⁹ gñis/est fungi spēs. Iuuen. satyra. v. Fumat aper p⁹ hūc radūtur tubera si ver. Tūc erit. nō. Methaphorice. Tuber dicitur humor rotundꝰ in quocunq; corpore. Tuber vero prioris est arbor Lybica: feminini generis. Et masculini gñis est pomū eiusdē arboris: author est Plinius Martia. in Xenise Lecta suburbano mittūt a pyrana ramis. Et verne tuberes ꝺd tibi cuz Lybicis/ pro pomo. Sueto. in Domitiano. Oblatos tuberes seminari iussit in crastinum.

Hæc vario recto flectes. hic er, hæc is, & hoc e.

celebris dr/q; in ore olim versatur ⁊ hoc passiue tā ad rem q̄ persona famose.

pugna pedestris. vpon fote.

pugna equestris. vpon horsbacke.

of the felde. swyfte.

Campester/volucer/celeberq;/pedester/equester.

nūc acutū/nūc asperum/ nunc fortē/nunc velocem/ nunc vehemētem/nunc diligentem/nunc seuerū.

nunc letum nunc celerem. significat.

of the wood. holsome.

Acer/ sic alacer/ syluester/iunge saluber

of the fenne countre.

medium est inter duo repugnantia.

Adde palustер eis/necnon celer: atq; sequester.

¶ Sequester/sequestri. subst. ab tium: significat eum apud quem plures eandē rez de qua controuersia est: deposuerint. Inuenitur quoq; sequester/tra/trum. Virgil⁹ Et pace sequestra dixit: significans inducias: que mediæ sunt in bellum preteritum et futurum.

declinationis. declinatiouis.

Inter dubij est de quo supe rius dicitur.

Quod ternæ raro est/quum sit plerumq; secundæ

hic et hec campestris/et hoc campestre.

Interdum solum flectes hic & hęcis/& hoc e.

¶De terminatis in ir.

vola ma=
nus. the
palme
of the
a man. hãde. fyre. figurate neutrum.

ciuitas Hispanie opulentissima in Bad=
dib⁹: qõ olim alij Tartessum appellabãt.
cuius femineum est natura.

Salli. histori.
Tartessus ciui
tatẽ quam nũc
uoie gaddir ha
bent.

vt hic vir/viri

Ir primi generis, ir/ pyr/ Gaddir tamen hoc dant. Ir.

martyr grece/testis latine.

Hic simul hæc martyr nomen græcum retinebit.

De terminatis or.

Senatores patres con=
scripti dicti apõ Roma=
nos. an older man.
vt hic Senator.

ador genus
frumenti
cãdidissimi. a hart.

marble.

the calme
see.

Nomen in or petit hic/ador hoc cor marmor & æquor. De terminat⁹ in or.

hic et hec fortior.

hic et hec doctior

Trepertur com=
munis duorum.

Or.

Comparatiuus in or hic & hæc dat mas senior sit,

hic author grecum. i. factor/vel factrix.
hicet hec author: qui vel que princeps est
vel primum inducit populum ad pacem/
vel bellum.

Uxor/sator/ sup=
per⁹ dicta fe=
minea sunt.

Hic dat & hæc author. memor omne. dat hęc tamẽ arbor.

Ouiõ. Sponsor coniugi/stat dea
picta sui. Mattheus. Virgo in=
tercessor nostra fer ante deum.
hic et hec Rhetor: qui vel que
Rhetoricam docet.

pauca in sor/et tor: creant feminea in trix.
nisi tontrix/et authrix.

Hic dat & hæc tor sor: quod non dat fœmineum trix.

Aug. Authrix
peccati eua: au
thrix meriti
MARIA.

Annotatio.

¶ Utitabat idẽ cec⁹ mẽticõdo author grecũ cũ h/adiectiuũ esse/quũ sit substantiuũ cõmunis duor: idẽ qõ factor/aut factrix. Et auctor cũ c/ab augeo masculini gẽris t creat auctrix. Juno Virgiliana dicit. author ego audiendi. Itez Ouidius fastorum quarto. Optima tu pprij nominis author eris. Sed in illo Virgiliana forte dcceptus est. Li. iij. Jtaliã petist fatis authoribus esto. Ubi male censet: authoribus adiectiuum/quum sit substantiuum per appositionem figuram coniunctim.

of dyuers
coloure.

vnsemely.

.ij. boyãces.

vthic hec et hoc bicorpor. hichec hoc discolor. hichec hoc indecor. i. inornat⁹.

Sunt commune trium corpus, color, & decor orta.

brymstone.
vt sulphur/ris.

purgamen=
tum farine.
branne.

angl. full.
.i. saturatus/a/um.
satura. i femi. et saturũ in neu.

Hoc petit ur: furfur mas semper: sic satur esto.

¶ Reperitur in Euãgelio Joãnis. Mult⁹ murmur erat de eo in turba. nõ est imitãdũ. Plautus in anularia masculinũ protulit gutturẽ. Turtur est dubij/ de quo supe rius in precepto de dubio genere. Auxur/ciuitas tam masculini/q̃ neutrius.

homo de asturia ci=
uitate Hispanie.

a turtell dõne/or turbut.

a grype.

cuj⁹ femineũ Asturica.

Turtur auis piscis petit hic/sic vultur & astur,

quisquis ex Augurio rem futuram cognoscit. a sothsyer or a wyssard.

quisq; de Liguria patria. a theefe.

tame/or meke.

Hic dat & hæc augur/ ligur/ & fur/ sed cicur omne

¶ Annotatio.

¶ Decipit idē cec⁹ antiquitatis affectator: præcipitēdo hec nota guttur/et murmur esse masculini gēnis. Neq; pudet eundē vaniloquū prorsus præripere hec nota ligur satur/fur/et augur per tria genera flecti. Quum satur solum masculini generis reperitur. et cetera in neutro gēne reisq; leguntur.

¶ De terminatis in as.

amor: siue cultus/quem exhibem⁹ deo parentibus siue bene meritis. vt hec pietas.

a pounde/a halfpeny. assis.

a man. masculꝰ.

venti septentrionales. vt hic Boreas/Cecias.

As. As petit hæc, tamen hic as: mas/ sic nomina primæ.

Vic sbbas atꝭ: pater ōr: prius dictū: qꝝ signat sextum virilem. Etiam Abas abātꝭ ꝓprium.

a gyaunt. vt gigas/gātꝭ.

an elephant. elephas/antꝭ.

a dyamonde. lapis Idomitꝰ. Adamas/antꝭ.

Cicero ad Atticū dicit li. viti/ In quo fluxus est ad iter. Arpinas neutro genere. vt hic hec hoc arpinas/atis.

Et quæ dant antis ternæ: gentile dat omne.

¶ Hec nomina nostras/ vestras/et cuias: non solum patriam/gentem/nationemq; significant: sed etiam sectam/partemve.

vt hic et hec et hoc nostras. et hoc nostrate.

Sic nostras/ vestras/ cuias/ quondamq; per hoc e.

¶ Olim dicebant hic et hec arpinas/et hoc arpinate: nunc autem hic et hec et hoc arpinas: sic et nostras/cuias. ⁊c. In plurali tes/vel tia. Cicero ad Ceciliam. Non solum hec oratorta/sed etiam verba nostratia.

idem quod nugax/nugator qui vana loquitur.

Omme petit nugas. inflexa hoc fasq; nefasq;.

¶ De terminatis in es.

vt hec seges. res. spes.

bellicū instrumentū ad diruendos muros. masculus dux exercitus.

cirrus crocus q̄ collo eorū in publico stantiū ponitur.

baculus qui aucupum retia sustētat.

Es, Es dabit hæc. tamen hic aries/ sic cirrites/ ames,

terra que cū cretēsis virenti herba euellit.

alimētū cuiusq; animalis est cressa.

locus proximus fūdꝰ i quo q; rei fluuio.

terminus vie ⁊ quod ab agro.

crater vas in quo edulia coquunt. a caldron.

Cæspes cres fomes gurges limesq; lebesq.

myddey. vt meridies.

fasciculus spicatum. angl. a sheffe.

ramus vinis. a vine braunche.

fide iussor pecunie quā alii debet.

murus ex quo cuiq; mater ria. a wall.

Nata dies/ merges/ palmes/ pes/ præs/ paries q;

miles mercede conductus q̃ ab imperatoris latere non discedit/et appa-
ritor dicitur.

zelotes/vehemens amator significat virilem serum.
Argestes. Apeliotes. ventorũ nomina.
Pyrites. Ophites. lapillorum nomina.

a house man of Rome.

an hom. eques roman⁹. a stock. a pathe waye.

Et poples/rhames/ stipes/ trames q̃/ satelles.

etiam est ramus
cliue de
cerpt⁹ cum
fructu.

q̃leuissime
omnium ar-
matus est.

porcus non ca-
stratus est.

malens.

a carpet. a magot. a malle. miles. a bore pygge.

Atq; tapes/termes/ tudes/& veles/quoq; verres.

¶ Termes est vermicul⁹ ex ꝺ̃is carnẽ: etiã sumitur pro limite agrorũ. Uerres est p̃ pium viri contra quem scripsit Cicero. Et verres est aper domesticus.

lapis ferrum attra-
hens. anglice an
Adamound stone.

filius vel nepos Priami regis. vt hic Priamides.

vt magnes/etis.

vt Prophetes de quo prius.
Boetes sydus celeste.

Dat patronymicum lapis hic: sic græca per esq;.

virus ex equarum
iguine defluẽs quo
tpe feruntur in
amoris feruorẽ.

euyll maner.
malus mos.

brasse.

Aes æris petit hoc/iunge hyppomanes caoethes. Es neutrũ.

quasi plenus lo-
corũ q̃ multa
loca possidet.
ang. ryche. te-
stis locuples.
.i. fide dign⁹.

a fando ãs
fates Poe-
te dicun-
tur et p̃-
phete.

qui aliquem
se maiorem
sequendo
comitat.
velox.

a folower. a heyre.

Dant hic & hæc locuples vates præpes comes heres. Es cõe.

Deus ex ho-
mine factus/
siue deus
tutelaris.

a soudyer/
or a man
of warre.

an horse
man.

an horst/or a
gheest.
one eyed. ryche. a fote mã.

Miles/ eques/ cocles/ diues/ pedes/ indiges/ hospes.

¶ Indiges homo post mortem inter duos relatus siue relata: et (vt cuz vulgo loq̃r) canonizatus vel canonizata: teste Nebrissensi. Hospes qui suscipit hospitio quem q̃ et qui suscipitur.

qui aliquid a
populo emit/
conducit. vl a
aliq̃. a surgit p̃.

rotundus
vt sagitta/
vel telum.
rounde.

omne vola
tile potius
etiã pro
veloci.

Episcopus q̃ ceteros ante-
cellit.

idem q̃ ꝓpetu⁹ a
q̃ppetim.

sanus.
saue and
sounde.

Antistes/ perpes/ sospes/ præs/ vel teres/ ales.

idem quod vege-
tus in corpo-
re tantum.

vnã lingnam
ex alia transie-
rens. an inter-
pretour.

hole and
sounde.

past hope.
extra spem.

longe of lyfe/or
lefte a lyfe.

incletus/a/ũ vnquyet/or vnealy.

Inquies/ interpres, veges, expes/atq; superstes

¶ Superstes q̃ ex mortuis quasi solus vivus supstat Ambrosius li. offi. de Noe. Qui ex omnib⁹ solus est superstes. Dicit etiã qui salvos inter vivos vult. Terẽ. Quese

deos vt sit superstes. Antiqui etiam testes superstites appellarunt. Plautus. Sup stitem vtrumq; monui ne inuisi abeant.

	q̃pro fide pu-	pteses/qui preest	
	blica tradit	in republica.ang.	vt tripes.iij.foted.
ipetuosus	lperio alteri⁹	s shyste.	Quadrupes.iiij.foted.
ab ipetus.	an.a pledge.	deles.	Sonipes.fwyfte.vt equus.
hasty.	vrobles.	dull.	Sonipes/a sono pedum.

Impes/ &a sedeo/ iungas iis & pedenata.

ynculi genus cultus arcturares custodiuntur.

a peyze of stockes or setters. abte.

Leguntur etiam mansues.i.mansuetus. Trigenos trium generum. quæ potius antiquatur. .i feminei.

Compes/apes vel apis generis dicas muliebris.

¶ Aliqui censent compedes carere singulari. Hieronymus tamen in Hieremiaz dicens Aggragauit compedem meum.

¶ Annotatio de ijs cũ neutris coniunctis.

¶ Salustius. humanũ genus inquies atq; indomitum. Lucanus. Imperiumq; comes. Et Iuuenalis. Depositũ tibi sospes erit. Valeri⁹ Maximus tñ in solura oratione dixit. Diues et prepotens natureregnum. Salustius. Inter inquies.

Istorum quædam cum neutris iuncta leguntur.

¶ Ouidius ii. primo de arte. Addidit et terno marmore dines opus.
Idem li. tertio ele. Post mea mansurum fata superstes opus.
Idem. Os hebes est posteq; monem vestigia mense.

Singlari tantum numero: pluralia nusq̃.

¶ Hieronymus in Exodi. Postulabat mulier a vicina sua et ab hospita vasa argentea. Terentius in Andria. Num ille molestę sunt nuptię propter huiusce hospite pernoctationem. Sic hospita terra dicitur in qua facile suscipimur.

Authores dicunt hæc hospita sospita crebro.

¶ Statius li. iij. The. Accipies fessisq; libẽs iterũ hospita pandae/flumina. Virg. libro tertio. Pauca tibi e multis quo tutior hospita lustres Equora.

Interdum numero plurali neutraq; lecta.

¶ Cicero in Verrem. Sacerdotes Cereris/atq; illius phani antiste maiorum natu. Ouid iij. meta. Tractusq; comis antista Phebi. Valerius li. i. Nec dee vetustis ritibus pe. tra deesset antistes. Cicero. li. j. de orato. Utrum qui sit primus eius artis antistes. Antistes ab antesto. id est/excello.

Nunc hæc antistes, nunc hæc antistita lecta.

¶ Vti hi annales/cronycles. hic casses ferarum vincula siue laquei/hi odores spice/hi manes/secundum Apulejum/sunt animę meliores meritiq; que in corpore nostro geniti dicuntur corpori renuntiantes lemures/cum domos incursionibus infestant larue appellantur.

Es pfr masculini. Flexa per es tantum plurali mascula sunto.

dee gratiarũ		intestina gra-		mõtes hispanie/
tres fuerunt Agla	.	cilliora et can-	ab ebs ves	sine due insule
ia Talia et Euphos-	organorum	didiora per que	terre di-	in fine Bethice
syne Iouis	fistule.or-	labitur cibus.	citur.	prouincie occi-
filia.	ganppes.	small guttes.	ryches.	dentem versus.

Es pfr fœminini. Hæ charites/ cantes/ lactes/ & opes/ fero gades.

Ædes in plali tã tũ signt puatã do mũ: vt edes mee tue: edes similiter sigt templũ. ostia vel porte q̃ foris aperiuntur. anglice. gates/or a dore. gratie p beneficio habite. thankes. ex pmissione dei partes hereditatis vocantur/inde sortilegus. lottes. Sortes dicunt oracula deorũ/ siue responsa.

Aedes/ atq; fores/ grates/ sortes/ quoq; vires. Ædes sacra. a chyriche.

¶ Drisci anus sentit dici hic et hec primas singulari: sed tritior vsus authorum hic optimates: et primates: pluraliter tantum approbat.

¶ De terminatis in is.

a valley. vt hec vallis. gladius pro pte mẽ sine pisc⁹. a swerde. Palladius in femi. gñe posuit: et inde assula. an chyp. de masculino gñe asser cuius. a boord sawyth. an are tre of a cart.

Hæc petitis, tamen hic acinacis/ assis/ & axis.

minor mõs a pathe waye. the stalke of a lyttell hyll. anhylle. aula genus est et latine tmnus: cuius dicit er accipitrum genere.

Et callis/ collis/ caulis: lungas quoq; cenchris. Is.

templi siue edium custes. a chyriche reue/or a warden. a peyre of belowes. a batte or squamatorum velocissimus est. genus piscis capitose qui omnium piscium a dubbe. a molendo dr a mylstone/or a gome tothe.

Aedilis/ follis/ fustis/ mugilisq;/ molaris.

a moneth. the daye that a mã is borne. a sphere/or a cycle/also the roũde worlde. a poste. a fysshe.

Mensis/ natalis/ orbis/ postis/ quoq; piscis. Nota superius

idẽ delphin⁹ a dolphyn fysshe. onus ligatũ lignis vel alteri⁹ rei ligatura. a burden/or a boundell. a gourde. pollis/ vel pollen/ inis. est idem in tritico quod flos in stigine. the tere of floure. bloode. Pollis est flos cuiuslq; frumenti contusi.

Et delphis/ fascis/ cucumis/ pollis/ quoq; sanguis.

a stone. a wotme. libyes cuius femineum est libysta. a mote ma.i. a nayle. a share of a plough. a swerde.

Atq; lapis/ vermis/ libys/ vnguis/ vomis/ & ensis.

a dooze barre. a lener/or a fyre bronde. a shoo. a water pot. Aprylle moneth.

Et vectis/ torris/ sotularis/ aqualis/ Aprilis.

¶ Sotularis calceus Dieronym. contra Iouin. Legimus quendam apud Romanos nobilem quum eum amici arguerent/ quare vxorem formosam/ castam/ et diuitem repudiasset/ protendisse pedem vt diuisse eis. Et hic sotularis quem cernitis videt vobis nouus et elegans: sed nemo scit preter me/ vbi premat.

breed/or a lose of breed. an here. asshes. tres asses. octo asses. centum asses.
vt hic panis. crinis. cinis. vt hic tressis. octussis. centussis.

In nis quod finit/iungas & ab esse creata.

¶ De oubis superius diximus: vt finis/fanis/clunis/corbis/anguis/amnis/canalis. et cetera.

Semis semissis pondus mensura vult hęc. — Hiero. i Exod. Duos cubitos et dimidiū tenebit longitudo: et cubitum et semissem latitudo.

De æquiuocis. — vt duos cubitos et semis habet. — et inde semiutus/semisomnus/ duos annos et semis agit. — semideus.

Semis dimidium neutrum sit & inuariatum.

Attī. Ciceroni. Simul vero semissis homo contra me arma tulit.

Semis. — Semissis vilem signat/quum mobile constat.

.i. in gtō. angt. a sallet/or an hełme. — cassis in gtō. angt. a nette.

Cassis. — Cassidis hæc cassis galea est, hic ręteq; cassis.

¶ Glis glissis terra argillosa. angt (chalke grounde) Glis glitis. est herba rapax et tenax. anglice (a burre)

Glis. — Argillam signans vel lappam glis sibi vult hæc

hic glis gliris. anglice (a dormouse)

Sed quando murem signabit/postulat hic glis.

deus inferni. — hic et hec dis/ditis: idem quod diues.

Dis. — Hic dis est Pluto: diues tamen est hic & hæc dis.

Hi simul hæ dites plurali hæc ditia flecte.

¶ Is commune duorum.

a fremā of the wytnes. — pplus Ita= lie a sam= cythe. — nio collo. — a duobus fratribus geniti. anglice. brothers chyldren.

Hic dat & hæc testis/ ciuis/ famnis/ patruelis

florens etas q̄ — hostis; publi= cus inimi= cus pri= uatus. — or in conuiuio socius quasi simul edalis Catus dicit sodales qui eiusdem col= legii sunt. anglice. a

viri ꝛ vroꝛ incipit post ado= lescentiā circiter xxtiij. annū: — a dog/or — legii sunt. anglice. a
cognati. an. alyaūce/or sybbered. — a yong gsoon. — a bytche. — an enmy. — cōpanyon/or a felowe.

Affinis/ iuuenis/ canis/ hostis/ iunge sodalis.

Tricuspis quod habet tres cuspides. anglice. iij. poynted/or. iij. square. — Ouid. Positoq; tricuspite telo mulcet aquas rector pelagi. — vt tricuspide telo. a. iij. squere darte.

Atq; tricuspis: in obliquis quod iungito neutris.

vt hic et hec omnis — et hoc omne.

Adiectiua per is hic & hæc dant/& per e neutrum.

ciuitas Ægyptiaca vbi ingen= tes pyramides erant: ab Ogdoo rege extructa. — opus Virgilianū. — transformacyon/a thyng forshapen/or chaunged.
vt hec Memphis/itis. — hec Eneis/idos. — hec methamorphosis.

Barbara in is dant hæc/patronymicum quoq; græcum.

vt periodos cuiuslibet rei grauis tus. Synodos generalis cleri conuocatio. methodos breuis via que cito ducit ad terminum.

a flowre. a whet
vt hic flos floris. stone. a dowue. a tree. nata.

Hic tenet os, tamen hæc cos dos arbos sata hodosq; Os masculinum.

insula in Egeo
insula in egeo patris Apollis/vt etiã Pytie/et Cynthia. vt hec Delos/vel lus. Insula i lege vbi natus est apollo vbi templum Apollinis. Chios. Pitthacus/Aliceus/et Theophrastus. Lesboe. carmẽ hexametrum. ciuitas Grecie.

Os fœmi.

Multaq; græca per os. tñ hoc prębent epos argos

Dico multa q; q̃dã etiã greca mas. sunt logos isthmos cydos

oim elementorum confusio/et rerum initiũ secũdũ Hesiodum. anglice. a confusyon/or derknes. suauis cantus vel dulcis modulatio. a melody yous songe. a mouthe/ or a face ab os. a boõ.

Os neutrũ

Et chaos/ atq; melos: iungas os oris & ossis.

q̃ nihil põt: vt impos voti. i. non habens votũ. an. nothauynge. qui habet vel assecutus est aliquid. hauynge. a keper. q̃ vel q̃sac̃ tractat. a preest or a nonne. sibilla sacerdos. i. sac̃ oracu. tractãs

Dant hic & hæc impos/ compos/ custosq;/ sacerdos. Os cõe.

amans bonũ mundicię. vel dici põt. politꝰ elegãs. ang a clene persone.

eunũcus/vel ca. an oxe/or a cowe. facit gnũ in ontis. a keruer at the table.

Bos sic chironomos/quidam addunt philocalosq;

Hec glos facit gnũ glotis. my brothers wyfe/or my syster in lawe. Gloo est paruꝰ flos quẽ margaritã appellãt. cuius gnũs glossis. anglice. eye bryght. Glos glotis/est lignũ emotmũ/quod tenebris relucet. anglice (a glouberde)

Hæc glos sit fratris coniunx: hic flos quoq; lignum.

¶ Vs secunde.

a lorde/or a mayster. vt hic dominus ni/no.

Vs sit masculinum quod flectit norma secundæ.

papyrus tegmentum: quod nunc pro charta sertices ponitur. anglice paper.

carbasus scõm Probũ et Capiũ est masculini gnis. a sayle clothe.

a crystall stone.

Hęc dat crystallus, sic carbasus atq; papyrus:

vocaliū cōgluti= natio. vt æ. œ. oi.

est genvoli= ni subtilissimi. angl. clothe of raynes.

vt gemma qua oculorū acies recreant q̄ ni= hil viridi⁹. an. an emeraude.

aquarum immensa profun= ditas.

Dipthongus/ byssus/ colus/ atq; smaragdus/ abyssus.

genus glan= dis ꝛ herba vnguenta= ria ꝛ dy= steria.

qua ventilan= tur grana et pur= gantur.

a paliche. the grouńde. a dyster. a fanne. an house. qñ insula est.

Phaselus dubi gñis. a fyssers boote. masculi genus legu= minis.

Aluus/ humus/ balanus/ vannus/ domus/ atq; phaselus

celeste syd⁹ q̄ Ursa ⁊. the pole.

herba odo= rifera sl= ue fruter potius.

est arbuscula aromatica.

wylderneſſe. a duſter.

Arcus & eremus/ nardus/ costus/ quoq; botrus.

vt synodus/ vel dos. methodus/ vel dos.

hysop⁹ (ysope) hec thym⁹ (thyme)

hec ylmus (an elme tree) hec alnus (an alde tree)

Et quod gignit hodos/ sic herba vel arbor in usq;

Ut⁹. Ille malū virus serpenti= b⁹ addidit atr. poyson.

profundita= tem maris significat. the depesee.

quidam dicūt pelagus.

the commen people.

Us neu. secūde Vulgus incerti generis.

Hoc virus/ pelagus: nunc hic nunc hoc dato vulgus.

a tressell.

a melody/ or armony. hoc melos/ melus.

vt hic tripus/ vel pos. et methodus/ vel dos. idem quod os grecum.

Vs veniens ex os græco, genus os retinebit.

¶ Vs ternæ.

Pecus pecoris/ fm Uallam ⁊. de ijs animalibus/ quor. sunt greges: vt ouium/ pecorum. anglice cartell.

vt hoc pecus pecoris. an hare. vt hic hec hoc vetus (olde)

Us grecum.

Hoc ternæ dabit us lepus hic: vetus est genus omne

Pecus pecudis ⁊. de ijs animalibus quorū sunt arment a: vt equorum/ mu= lor. /bouū. angl. beestes vt hec pecus pecudis

angl. helthe. hec salus salutis.

bondage/ or seruice. hec seruitus/ tutis.

Hoc rus ruris. the countre.

V genito crescens/ u seruans hæc sibi poscit.

Hoc crus cruris. (s legge)

sanies et quicunq; humor in putredi= ne ꝛ visus. matter/ or corrupcyon.

frankencense.

vt antipus/ an= tipodis habens pedes con= tra nos.

vt hoc thus thuris. hoc pus. a mouse. ſ. pes.

Hoc monosyllaba dat, tamen hic mus/ pus quoq; nata.

a crane. a swyne.

disquis deligurio. patria Italie.

Hic simul hæc poscunt grus/ sus/ coniunge liguscj.

Interaue est morbus inter cutē et carnē: quod Hydrops appellatur. the Hydropsy.

Interea adiectiuū est omis ghis: et est quicquid est inter carnē et cutem. Gellius. Intercutib⁹ vitiis madētes.

Intercus morbus dabit hoc, alias genus omne.

¶ De dubijs: vt Paradisus/pharus/arcus/gressus/intybus/phaselus/atom⁹/platanus/carbasus/cupressus/pampinus: dixim⁹ supra.

¶ Vs quartæ.

laghynge.

vt hic risus/us/ui.

Quartæ nomen in us dabi hic, tamen hęc sibi poscunt.

an yle of a chyrche/a porche/or a halary.

a kynred.

an hande/or an hoste.

an house.

ab iduare antiq̄ q̄ est dividere: ḡa dividit mensem. the dayes in the myddes of the moneth.

Porticus/atq; tribus/sic & manus/& domus/Idus/

mater mea vroris mee socrus/illa nurus illius nurus a doughter I lawe.

a moder in lawe.

an olde woman/ or an olde trot.

hic anus idem quod podex. ang. an arse.

Et nurus/atq; socrus/anus & mulier: secus hic dat.

¶ De æquiuocis.

acus tripliciter accipit: est neutrius ghis et tertie declinationis p purgamēto grani. anglice. chaffe.

ac⁹ quarte et femine ghis est instrumētū satorium. anglice. a nedle.

acus scde declinationis et masculini ghis est piscis habens caudam acutissimam. a shrymbe.

Hoc dat acus ternæ, quartæ hęc dabit, hicq; secundæ

Ficus morbus in podice in modum fici. anglice. the emeroyde.

anglice. a fygge. or a fygge tree.

Hic ficus morbus, dabit hęc sed fructus & arbor.

Martialis.

Quum diri ficos rides quasi barbara verba.
Et dici ficus Cecilianę iubes.
Dicemus ficos quas scimus in arbore nasci.
Dicemus ficos Cecilianę tuos.

sl. declinationis.

Flexus est (quicquid signat) quarti atq; secundi.

Penus sīgt omne esculentū et poculentū quo vescamur homines. angl.

al maner of vytayle penoris in gtō.

hic penus.

hec penus peni.

Hoc penus est ternæ, penus hic dabit hęcq; secundæ

penus/us/ui.

hoc penu.

hoc penum/peni.

Hicq; penus quartæ, hoc dabit u simul umq; secundæ

hoc specus/oris hic specus. hec specus/ci.

hic specus/us/ui hoc specu. et hoc specū/ci. fossa. an. a dytche or a caue. et ih spelūca.

Specerie rare in vsu non sunt Calepin⁹ quecq̄ ōt hec species reperiri.

Et genus & flexum specus exposcit sibi eundem.

¶ De terminatis in aus/& s/consonante p̄cedēte.

ptayse. vt laus.

deceyt fraus.

pprīū nomē castelli. Emaus.

a beme. vt trabs.

rasckall people. plebs.

a chaūse. sors.

Hęc dat nomen in aus, sic s consona pręsit.

innocens. innocent. vt solers/insons.

q̃dã fari non põt. dombe. infans.

participium a torreo by=ynge drye. torrens.

participium a serpo/is. serpens.

ab orior oriẽs. the eest parte.

Adiectiua tamen flectuntur per genus omne.

serpens cuius morsu corpo= ra tabescũt in Lybia reperi= tur. a cable of a shyppe.

est q̃dã hab3 tres dentes anglice. a dragge.

a hyll. a brydge. a well. a tothe untur.

Ns mas. Hic dant mons pons fons dens sepsq; rudensq; tridensq;

Partes assis/ sunt vntia. sex= tans. ij. vnce. q̃ drans. iij. vnce q̃cunx. v. vnce semis. vj. vnce bes/bessis. vij vnce. dodrans. ix. vnce. dextãs x. vnce. deunx. xj. vnce.

quarta pars assis. in anglice. a ferthyng/ or thre vnces.

Quadrans/& partes assis quod ab vntia dant us.

a loude floure/or a dryebruk.

anglice. a mattok instrumentũ rusticũ.

a shepe of. ij. share.

Torrens atq; bidens/ qđ ouẽ signãs sibi vult hęc.

hoc est quoties sũgitur cũ hoc nomine telũ/instrumẽtũ/vel hũismodi: vt telum bidens/instrumentum tridens.

Et quandoq; bidens petit atq; tridens genus omne.

vbi fluuius oritur. the heed of a water. profluens.

vbi duo flumina inuicẽ occurrunt the meryng of twe stremes. confluens.

the west parte of the worlde. occidens.

De dubijs. vt serpens/scrobs supius dixim⁹.

Ens ductum ex orior pro/aut con/fluit occidit hic dat.

.i. qñ ens sumitur substantiue. qñ ens est participiũ/et adiectiuũ.

Fixum quum fuerit. secus exposcit genus omne.

figt terram illam continentem infra oceanum hec continens.

proiittera que cum vocalt mngtur. hec consonans.

Ens fœmi. Ens a contineo simul ans a consono vult hæc.

illud quod antece= dit relatiuum. vt hoc antecedens.

illud quod sequi= tur antecedẽs se= cundum Dialecticos. hoc consequens.

idem quod alat. hoc animans.

Pro vice sumptum hoc præsens vult participale.

qui studet. vt hic studens.

i. amator. hic amans.

Cum pro verbali sit in or positum sibi vult hic.

¶Ns/bs/ps/communia duorum.

fader and mother. me vt illa qui parit.

q̃ vel que nõ potest fari.

qui vel que nõ nubit. ang. a syngle p̃sone.

double or. ij. faces in one hoode. vt bifrons:

Bifrons past shame.

Hic petit hęcq; parens/ infans/ cælebs fata fronsq;.

populus in hyſpania/
populꝰ de Arabia. apꝫ quos ferrū durissimū iuenitur. pro vna strictura ferri durissimi. anglice.a gad of stele.

Sic & Arabſq;/Calybs: quod pro ferro ſibi vult hic,

anglice.a nytte. lendis in gtō faciens. anglice.ryse/as ryche porȳche. lentis in genitiuo faciens.

Lens animal ſignans vult hæc/dabit hicq; legumen

a man that is sycke of the dropsye. vt hic hydrops/pis. a man of Inde. Ethiops/pis. a stocke/or body of a tree. vt hec stips/stipis.

Ps præiuncto petit hic/monoſyllaba ni ſit.

Virgilius. Hen stirpem inuisam. a kynred/or a bloode. Virg. Cū semel in syluis imo de stirpe resisum. the stocke/or cote of the tree.

Stirps pro progenie petit hæc/truncus dubij ſit,

Perſius. Nec in bicipiti Parnasso. iij.hedes. vt hic hec hoc biceps. iij.hedes.vt Cerberus triceps. triceps.

Quod format caput aut capio genus omne repoſcit

municeps proprie ꝺt qui in ciuitatem Romani receptus munerum particeps fuit sed abusiue nunc ciuis.a freman. est qui in republica aliquid a fouler. emit/aut conducit.

Princeps muniq; ceps auceps manceps hic & hæc dant.

a fyre bronde. nyght. snowe. a nut. fals. i.finitū. vt hec fax/cis. nox. hec nix. hec nux. vt hic hec hoc fallax.

X clauſum dabit hec ſed mobile vult genus omne.

¶Exceptiuncula ab x,

vt hic rex.a kynge. hic grex.a flocke. a flee. vt hic pulex. a gnat. culex. an olde man. vt hic senex.

E præeat quoties x hic poſcit,tamen hæc dant.

cuiꝰ ntūs rarus. dregs lawe. ges. dicitur ea que virum a coniuge pellicit. an harlot. a wale of a rodde. a peyre of sheres. housholde stuffe.

Nex/lex/fex/pellex/vibex/forfexq;/ſuppellex

a peyre of cysers. piscis. quod cannam vel harundinem profert.a flegge. vt hic carex.

His iungas forpex/halex/terræ quoq; fœtus.

¶Exceptiuncula ab x generalis.

a kyng. a flocke. a shrub. a vaute/or a baudy house. a cuppe/or a chalyce.

Hic ſed dant rex/grexq;/frutex/fornixq;/calixq;.

Nex nec; mors q̄ ferro fit aut alia vi. vnde necdatꝰ q̄ interfectus est. et sine vulnere. vt censet Festus.

Calyx p y greū/et prīore pē est folliculꝰ quo fructus arboꝝ cooperitur.

a snayle. a chest of a
a water testudo cõ mano: a lodix line⁹. a sheets.
madder. edder. cha coopta. brest plate. lodex lane⁹. a blanket.

Et sandix/ natrix/ limax thorax/ quoq; lodix.

a broken or a bede worme. aial i genulia ex capitarũ genere. vir Ci= licie. vir Thra= cie. vir phri= gie.
swollẽ vayne. q̃ in re voluit. vt cilix. Thrax. phrix.

Erit ꝓprijs vi= ri. Japix ventꝰ superiꝰ in gñ= libus regulis.

Atq; varix/ voluox/ & orix/ gentile per xq;.

genus na= tigij velo= cissimũ beye thebyrde of vt quicunx/ septunx/ deunx.
a barke. colour. Arabie. ab hac dictione. .i. derivatũ.

Et cẽlox/ spadix/ phœnix/ unx vncia ductum.

¶ De æquiuocis.

the syke the syke
worme. webbe.

Hic verme petit bombix: pro vellere vult hæc.

Calx pes imus/ capit̃ pro cuiusq; rei fine.
vt caput pro principio. Persius. In por= tam rigidos calces extendit Apul. vij. meta: Expugnata patientia mea calces validos extuleram. De femineo. Virgilius. ix. Eneiõ; Quadrupedemq; citũ ferrata calce fatigat.

qua lapides in muris conglutinantur: tunc tantum generis femi= nei est. a lyme stone.

Calx lapis hæc vstus: pars hic aut hęc pedis ima.

¶ De verbalibus in trix.

vt cultricis animalis.
que colit. que vincit. que alit. altrici solo.
vt hęc cultrix. victrix. altrix. victrice telo.

Trix verbale dat hæc: genito/ terno/ quoq; sexto.

Lucã. Tollite tam prudẽ victricia tollite lignum.
vt hi et he cultrices/ et hec cultricia.

Quod neutris iungas: plurali dat genus omne.

¶ FINIS.

¶ Ex typis VVinandi VVordẽsis/ vigesimo octauo verbi incarnati supra ses= quimillesimum anno. Pri= die Kalendas Iulias.

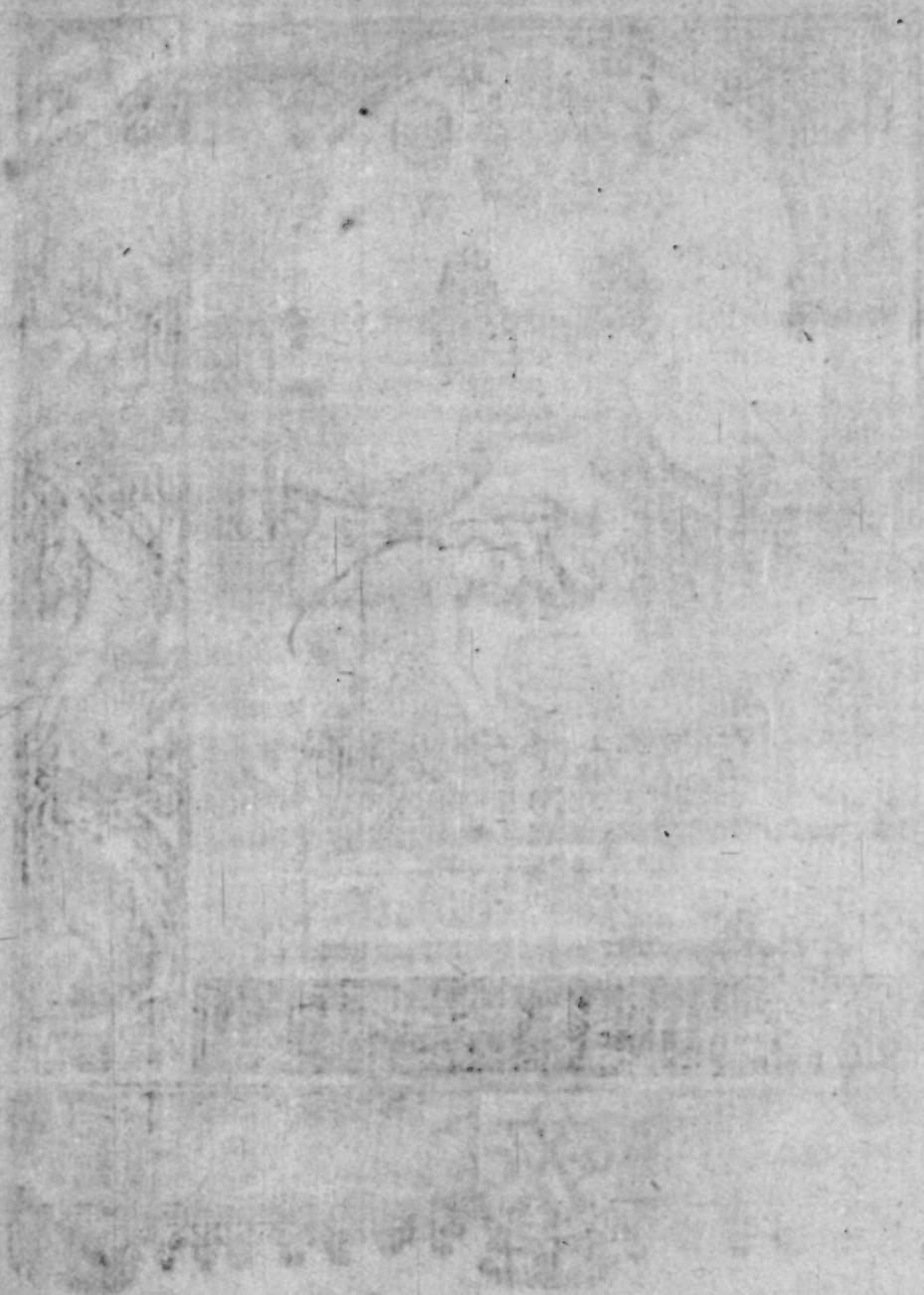

xii mor de: